

СТАНОВИЩЕ

От доц. Деляна Петрова Хаджиделева, дм

Катедра по Здравни грижи,
Факултет по Обществено здраве „Проф. д-р Цекомир Воденичаров, дмн“,
Медицински университет – София

Външен член на Научно жури, определено със заповед № Р-109-591/
29.12.2021 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев
Стоянов“, гр. Варна

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, специалност „Управление на здравните грижи“

Тема: „Акушерски грижи за жени след раждането – подходи и възможности за оптимизиране ролята на акушерката“

Автор: Румяна Николова Лалева, докторант на самостоятелна подготовка по докторска програма „Управление на здравните грижи“, в катедра „Здравни грижи“, Факултет „Обществено здравеопазване“, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“, гр. Варна, зачислена с заповед № Р 109-134/27.03.2020 г

Научен ръководител: доц. Валя Димитрова, д.оз.

Представените ми за разглеждане административни документи и материали са подготвени и представени в съответствие със Закона за развитие на академичния състав на РБългария, Правилника към него и Правилника за развитие на научния състав в Медицински университет – Варна.

Биографични данни и кариерно развитие на докторанта

Румяна Лалева е родена на 07.01.1969 година в гр. Каварна. Завършва средно медицинско специално образование през 1990 в ИПЗКССО „Д-р Ненчо Николаев“ – гр. Варна и през 1996 г – Полувисшия медицински институт – гр. Варна, със специалност акушерка. Продължава обучението си и надгражда образованието си във МУ – Варна, последователно през 2011 г. с ОКС „бакалавър“ със специалност „Управление на здравните грижи“ и през 2012 г. с ОКС „магистър“ със същата специалност.

Трудовия си стаж започва през 1990 г. като акушерка в АГ отделение в Общинска болница – гр. Тервел, от 1997 до 2015 г е акушерка в различни отделения на СБАГАЛ „Проф. д-р Д. Стаматов“ – гр. Варна. През 2015 година е назначена на длъжност преподавател, а през март 2018 за асистент в катедра „Здравни грижи“, ФОЗ при МУ – Варна, където ръководи редица занятия по профилираните дисциплини в специалност „Акушерка“.

През 2020 г придобива специалност по „Обществено здравеопазване“. Образователното и кариерното развитие на кандидатката несъмнено показват, че тя притежава значителен професионален и преподавателски опит и се утвърждава като компетентен специалист в своята професионална област. Приложените в документите редица доказателства за публикации и сертификати за участия в научни форуми, свидетелстват за желанието ѝ непрекъснато да повишава своята квалификация и компетентност.

Академичното развитие на асистент Румяна Лалева продължава със зачисляването ѝ като докторант и работата по настоящия дисертационен труд: „Акушерски грижи за жени след раждането – подходи и възможности за оптимизиране ролята на акушерката“

Обща характеристика на дисертационния труд

По своя обем, структура и оформление представеният за рецензиране дисертационен труд отговаря напълно на съвременните изискванията за задълбочено научно – изследователско проучване в рамките на една дисертация. Съдържа общ обем от 190 стандартни страници и е онагледен с 81 фигури, 15 таблици и 10 приложения. Цитирани са 178 литературни източници, от които 110 на кирилица и 50 на латиница и 18 интернет източници. Книгописът илюстрира широка осведоменост и информираност на автора.

Във връзка с дисертационния труд, докторантката е представила списък с 4 публикации.

Актуалност на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд е особено актуална и посветена на един напоследък особено дискутиран проблем, а именно липсващите патронажни акушерски грижи за жената след раждането. В хода на реформите у нас след 2000 г. възможностите на акушерката да бъде близо до бременната и родилката системно бяха ограничавани, а практиката за извършване на домашен патронаж беше преустановена. Активната роля на акушерката в този процес е от съществено значение за нормално протичане

на послеродовия период и осигуряване на минимален риск от усложнения за майката и новороденото. Налице е дисбаланс между потребностите на родилките и възможностите на сегашната организация на здравните грижи да ги удовлетвори. Това дава основание за избор на темата от докторантката.

Оценка на дисертационния труд

В глава Първа авторката е направила обстоен литературен обзор по темата. В исторически аспект са разгледани възникването и развитието на акушерските грижи от античния свят до наши дни. Базирайки се на различни становища докторантката представя организацията и методиката на ЖК в България преди реформите и в настоящето съвремие. Разглежда и анализира и домашните посещения при родилката, като търсена и необходима грижа. Данните сочат, че акушерката е призната в много страни по света, като жизненоважен и рентабилен принос към висококачествена следродилна грижа. Представя и законовия регламент на обслужването на бременните и майките до 45 ден след раждането у нас в настоящия момент.

Във Втора глава са представени целта, задачите и методологията на проучването. Въз основа на изчерпателния литературен обзор изследователската теза е ясно формулирана и обвързана с обекта на изследване. Целта е правилно дефинирана и хармонизирана със заглавието. За реализирането ѝ са изпълнени 10 задачи. Формулирани са три работни хипотези. Методите на изследване са подходящо подбрани, за да могат да осигурят достоверност и убедителност на направените изводи, което показва възможностите на докторантката да планира и провежда самостоятелна изследователска дейност.

В глава Трета на дисертацията са представени резултатите от проведеното собствено изследване, тяхната интерпретация и обсъждане. Задълбоченото и компетентното анализиране на емпиричните данни от изследването показват важни тенденции и закономерности, които Румяна Лалева успява да открие и дефинира. Тя отчита, че ролята на акушерката към момента е формална и е необходима оптимизация на акушерските грижи в пуерпериума. Резултатите от проучванията показват, че българските родили жени биха потърсили съвет от акушерка по въпроси, свързани с грижи в периода след раждането. Данните от мнението на анкетираните акушерки също категорично потвърждава положителната им нагласа и мотивация за полагане на патронажни акушерски грижи. Единството в мнението на акушерки и пациенти е доказателство за

необходимостта от регламентиране на акушерски грижи с приложение на домашен патронаж в пуерпериума.

Глава четвърта е посветена на разработената и направена от нея експериментална програма „Акушерките в подкрепа на майчинството“, с което показва творчески възможности и иновативна дейност. Продължавайки проучванията си в практичен план, Румяна Лалева прилага авторски модел за патронажна грижа на 52 родилки в продължение на 42 дни, с цел установяване на организационните аспекти на патронажните грижи след раждане и ролята на акушерката при осъществяването им. Резултатите след приключването на програмата сочат, че 70% от участвалите в програмата родилки убедено заявяват потребностите си от подкрепа от акушерка, като начин за постигане на сигурност и спокойствие в периода след раждането. Давам висока оценка на тази част от работата ѝ.

Изводи, препоръки и приноси Базирани на анализа и проведените проучвания от дисертационния труд са обосновани и логически систематизирани 9 извода, които дават пълна представа за резултатите от разработката. Подробно представени и убедително мотивирани са отправените конкретни препоръки към МЗ, БАПЗГ и МУ.

Приносите на докторантката са значими, с теоретико-познавателен и практико-приложен характер. Съществен принос е изготвената и предложена Програма за следдипломно обучение на акушерки, която ще даде възможност на специалистите по здравни грижи да надградят своите умения и знания при извършване на дейности по консултиране на жени в пуерпериума, прилагане на активни акушерски грижи, насочени към ранно откриване на патологични отклонения и извършване на качествена, ефективна и профилактична дейност.

Авторефератът е оформен съгласно изискванията и отразява в стегнат вид, главните резултатите и идеи в дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационния труд на ас. Румяна Лалева на тема: „Акушерски грижи за жени след раждането – подходи и възможности за оптимизиране ролята на акушерката“ е самостоятелно задълбочено теоретико-емпирично изследване на ясно формулиран проблем. Темата е изключително актуална, разработена е прецизно и има практическа насоченост в областта на пуерпералните грижи за родилката в извънболничната помощ. В цялостната разработка проличава личният професионален опит на докторантката в

областта на акушерските грижи и емоционалната ѝ ангажираност към избраната тема. Мога да обобщя, че дисертационният труд отговаря на критериите на Закона за развитие на академичния състав в Р. България и Правилника за развитие на научния състав в Медицински университет – Варна.

Въз основа на комплексното оценяване на дисертационния труд и автореферата, **давам своята положителна оценка и убедено препоръчвам на членовете на Научното жури да вземат решение за присъждането на образователната и научна степен „доктор” на асистент Румяна Николова Лалева по професионално направление 7.4. Обществено здраве, специалност „Управление на здравните грижи“**

30.01.2022 г
гр. София

Рецензент.....

/Доц. Д. Хаджиделева, дм/